

Kokkolan varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut

Palveluverkkojen tavoitetila 2020-luvulla

Kaupunginhallitus 19.12.2016

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ	3
1 Taustaa	4
2 Kokkolan varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen palveluverkkojen uudelleen arvioinnin tarve ja periaatteet	4
3 Kokkolan lukiokoulutuksen palveluverkon kehittäminen	5
4 Kokkolan perusopetuksen palveluverkon tiivistäminen ja kehittäminen	8
4.1 Perusopetuksen ratkaisut tukemaan yhtenäistä perusopetusta	9
4.2 Perusopetuksen 1-6 vuosiluokkien kouluverkon tiivistäminen ja kehittäminen	10
4.3 Ratkaisujen taustalla vaikuttavat tekijät ja erityiskysymykset	12
5 Vingenkadun kiinteistö perusopetuksen väistötiloina sekä lukion ja varhaiskasvatuksen tilaresurssina	13
6 Varhaiskasvatuksen palveluverkon kehittäminen	14
7 Toimenpiteiden talousvaikutusten arviointi	23
7.1 Toimenpiteiden vaikutukset henkilöstömenoihin	23
7.2 Toimenpiteiden vaikutus kiinteistö-, kuljetus-, ruoka- ja tukipalvelujen menoihin	24
7.2.1 Kiinteistökustannukset	24
7.2.2 Kuljetuskustannukset	25
7.2.3 Puhtaus- ja ruokapalvelukustannukset	26
7.4 Peruskorjauksien säästöt lakkaavista kouluista ja varhaiskasvatusyksiköistä	27
7.5 Kokonaisarviot palvelujen ja talouden näkökulmasta pitkällä tähtäimellä	28
LIITTEET (Erillisinä dokumentteina)	30

TIIVISTELMÄ. Kokkolan varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut. Palveluverkkojen tavoitetila 2020-luvulla. Raportti 19.12.2016. Kokkolan kaupunginhallitus.

Vuoden 2017 talousarvion laadinnan yhteydessä vs. kaupunginjohtaja Stina Mattila asetti päätöksellään (6.10.2016 § 93) viranhaltijatyöryhmän, jonka tehtävänä oli arvioida uudelleen kaupunginvaltuuston perusopetuksen palveluverkosta tehty päätös (§ 86 21.12.2015). Tehtävänanto kattoi opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen palveluverkot kokonaisuudessaan (varhaiskasvatuksen, peruskoulujen ja lukion yksiköt). Työryhmässä oli kaupungin keskushallinnon, taloushallinnon, opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen sekä tilapalvelujen johtavia viranhaltijoita. Puheenjohtajana toimi vt. kaupunginjohtaja.

FCG on tehnyt vuonna 2015 Kokkolan perusopetuksen palveluverkosta aiemman selvityksen, joka on käsitelty opetus- ja kasvatustalokunnassa, kaupunginhallituksessa ja valtuustossa syksyn 2015 aikana. Toimivalta kouluverkkoasioissa kuuluu Kokkolassa kaupunginvaltuustolle.

Perusteluna palveluverkkojen uudelleen arvioinnille ovat kaupungin vaikea talustilanne, varhaiskasvatuksen ja opetuksen lisääntyvä palvelutarve Kokkolassa sekä sote-uudistus. Yli puolet kaupungin palveluista siirtyy ensin maakunnalliselle Soite-kuntayhtymälle vuoden 2017 alusta ja sen jälkeen maakuntahallinnolle vuonna 2019, mikäli sote-lakiuudistus toteutuu. Sen myötä myös kaupungintalouden veropohja kaventuu ja valtionosuudet muuttuvat.

Vaikka viime vuosina Kokkolassa on investoitu paljon uusiin koulu- ja päiväkotirakennuksiin, korjausvelka kasvaa edelleen ja peruskorjausta odottaa moni koulurakennus. Kaupungin väestönkasvun myötä oppilas- ja lapsimäärät kasvavat, joten varsinkin ns. vanhan Kokkolan alueella tarvitaan lisätilaa kasvaville ikäluokille erityisesti suomenkielisessä perusopetuksessa. Toisaalta joissakin pienissä kyläkouluissa oppilasmäärä puolestaan laskee lähivuosina.

Edellä mainittujen palveluverkkojen uudelleen arvioinnin pohjalla ovat: (1) Palvelutarpeen kehittyminen kaupungin kasvun myötä, (2) Pedagoginen kehittäminen uusien varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmien mukaisesti, (3) Kasvun ja oppimisen jatkumoiden vahvistaminen oppimisympäristöjen kehittämisessä, (4) Yksiköiden yhdistäminen ja monitoimitaloratkaisut palvelujen parantamiseksi ja (5) Taloudellisen tehokkuuden parantaminen ja menoleikkausten tekeminen henkilöstö-, kiinteistö- ja tukipalvelukustannuksista pitkällä tähtäimellä.

Raportissa ehdotetaan seuraavia rakenteellisia muutoksia:

- Kokkolan suomenkielisen lukion toiminta keskitetään nykyisestä kahdesta toimipisteestä yhteen, Torikatu 41:n koulurakennukseen, jossa toimii tällä hetkellä KYL:n lukio toimipiste 1.8.2018 alkaen. Sen seurauksena Länsipuiston koulun (7-9 luokat) oppilaat sijoitetaan muihin kaupunkikeskustan kouluihin, niin että pitkällä tähtäimellä voidaan luoda 1-9 luokan yhtenäisen perusopetuksen kouluja.
- Ylläpidettävien 1-6 vuosiluokkien koulujen vähimmäisoppilasmääräraja nostetaan nykyisestä 32 oppilaasta 48 oppilaaseen, joka merkitsee käytännössä 2-opettajaisten koulujen lakkauttamista 1.8.2017 alkaen vaiheittain.
- Chydeniuksen uuden koulun valmistuttua 2019 Rödsön ja Vittsarin koulut yhdistetään siihen.
- Kyrkbackenin koulu yhdistetään Villan kouluun 2019 lisätilojen rakentamisen valmistuttua.
- Halkokarin, Hakalahden ja Jokilaakson koulujen rakennus- ja peruskorjaushankkeista laaditaan esiselvitys vuonna 2018. Tavoitteena on muodostaa Jokilaakson ja Hakalahden kouluista yhtenäinen peruskoulu (esiopetus ja vuosiluokat 1-9) ja Halkokarin koulusta myös yhtenäinen peruskoulu (esiopetus ja vuosiluokat 1-9) 2020-luvun alkupuolella.
- Työryhmä jätti avoimeksi Ykspihlajan koulun ratkaisun, koska siitä ei saavutettu yksimielisyyttä. Ykspihlajan koulun toiminta jatkuu toistaiseksi väistötiloissa Vingenkadun kiinteistössä.
- Varhaiskasvatuksessa on tavoitteina pienten yksiköiden yhdistäminen suuremmiksi kaupunkikeskustan alueella.

Raportissa on lukuisia liitteitä, joista selviää oppilas- ja lapsimäärän kehitys, palvelujen henkilöstö-, kiinteistö- ja tukipalvelujen kustannuslaskelmat rakennemuutosten osalta. Laskelmien yhteenvedot ovat raportissa.

1 Taustaa

Vuoden 2017 talousarvion laadinnan yhteydessä vs. kaupunginjohtaja Stina Mattila asetti päätöksellään (6.10.2016 § 93) työryhmän, jonka tehtävänä oli arvioida uudelleen kaupunginvaltuuston perusopetuksen palveluverkosta tehty päätös (§ 86 21.12.2015).

Kaupunginjohtaja nimesi palveluverkon kehittämistyöryhmään Timo Mämmin, Peter Johnsonin, Kim Salon, P-O Nyströmin, Kai Kytölaakson, Jari Saarisen, Olli Karikon ja Outi Teerikangas-Lerssin. Puheenjohtajana toimi kaupunginjohtaja.

Tehtävänanto kattoi opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen palveluverkot eli ryhmäperhepäiväkodit, päiväkodit, peruskoulut ja lukiot.

Aiemmin FCG on tehnyt vuonna 2015 Kokkolan perusopetuksen palveluverkosta selvityksen, joka on käsitelty opetus- ja kasvatustalokunnassa, kaupunginhallituksessa ja valtuustossa syksyn 2015 aikana. Toimivalta kouluverkkoasioissa kuuluu Kokkolassa kaupunginvaltuustolle. Valtuuston päätös syntyi ylimääräisessä kokouksessa 21.12.2015.

<http://kokkola.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=20154767-4>

Kokkolan lukiokoulutuksen palveluverkkoa on käsitelty kolmeen otteeseen vuonna 2009 tapahtuneen kuntaliitoksen jälkeen. Lukion palvelurakenteen uudistamisesta tehty esitys (30.8.2013) käsiteltiin kaupunginvaltuustossa 3.2.2014 (§4). Kaupunginvaltuusto päätti, että Lucina Hagmanin lukio lakkautetaan ja 1.8.2016 alkaen perustetaan yksi suomenkielinen lukio, jolla on kaksi toimipistettä, Länsipuisto ja Kiviniitty. Kokkolan suomalainen lukio on aloittanut päätöksen mukaan toimintansa 1.8.2016.

Varhaiskasvatuspalvelujen osalta palveluverkkopäätöksiä ei hallinto- ja toimintäsääntöjen mukaan tarvitse viedä kaupunginvaltuuston käsittelyyn, vaan ne voidaan tehdä lautakuntatasolla.

2 Kokkolan varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen palveluverkkojen uudelleen arvioinnin tarve ja periaatteet

Valtakunnallisen sote-uudistuksen myötä yli puolet kaupungin palveluista ja taloudesta siirtyy ensin maakunnalliselle Soite-kuntayhtymälle vuoden 2017 alusta ja sen jälkeen maakunnalliselle järjestäjälle vuonna 2019, mikäli sotelakiuudistus toteutuu.

Sen jälkeen sivistystoimesta tulee kaupungin suurin toimiala ja kaupungintalouden kestävyys kannalta on ratkaisevaa, että uuden kaupunkiorganisaation toiminta perustuu kestäväälle taloudelle. Palvelujen laadun turvaamiseksi on perusteltua tarkastella varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen palvelurakennetta siten, että tavoitteena on suuremmat, elinvoimaiset ja kehityskelpoiset yksiköt.

Palveluverkkojen uudelleen arvioinnin tarve nousee myös talousnäkökulmasta. Vaikka viime vuosina on investoitu rohkeasti uusiin koulu- ja päiväkotirakennuksiin, on korjausvelka edelleen kasvanut ja peruskorjausta odottaa moni kouluyksikkö. Kaupungin kasvun myötä oppilas- ja lapsimäärät kasvavat, joten varsinkin ns. vanhan Kokkolan alueella tarvitaan lisätilaa kasvaville ikäluokille. Samaan aikaan kaupungin velkamäärä kasvaa. Vuoden 2017 raameista päätettäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi periaatteen, jonka mukaan hankkeita tulee harkita tarkoin ja niiden rahoittamisessa on käytettävä muita keinoja kuin velan ottamista kaupungin taseeseen.

Kaupungin rahoitustilanne saattaa edelleen vaikeutua, kun maakunnallinen hallintomalli käynnistyy 2019 ja suuri osa nykyisistä kuntaverotuloista siirtyy maakunnallisten palvelujen ylläpitämiseen.

Palveluverkkojen uudelleen arvioinnin periaatteet:

- 1 Palvelutarpeen kehittyminen kaupungin kasvun ja kaupunkirakenteen kehittymisen myötä
- 2 Opetus- ja kasvatuspalvelujen kehittyminen uusien varhaiskasvatussuunnitelmien ja opetussuunnitelmien tavoitteiden suuntaan
- 3 Kasvun ja oppimisen pedagogisten jatkumoiden vahvistaminen oppimisympäristöjen kehittämisessä
- 4 Yksiköiden yhdistäminen ja monitoimitaloratkaisut palvelumuotoilun parantamiseksi.
- 5 Taloudellisen tehokkuuden parantaminen ja menoleikkausten tekeminen henkilöstö-, kiinteistö- ja tukipalvelukustannuksista pitkällä tähtäimellä.

Edellä mainittujen periaatteiden pohjalta tarkastellaan tässä raportissa palveluverkkoja alkaen lukiokoulutuksesta, siirtyen sitten perusopetukseen ja varhaiskasvatukseen.

3 Kokkolan lukiokoulutuksen palveluverkon kehittäminen

Kaupunginvaltuuston päätös (3.2.2014 §4) ei ollut suomenkielisen lukiokoulutuksen kehittämisraportin ehdotuksen mukainen. Raportissa ehdotettiin suomenkielisen lukiokoulutuksen keskittämistä Länsipuiston koulun ja KYL:n tiloihin Torikadulle. Kahden toimipaikan mallin etuna oli se, että näin ei tulisi muu- toksia perusopetuksen yläluokkien opetukseen keskikaupungin alueella.

Käytännössä kahden toimipaikan malli on tuottanut ongelmia opiskelijaksi otamisessa, koska lukioon hakeutuvien toiveet eivät kohtaa yksiköissä tarjolla olevaan kapasiteettiin. Tämä ongelma poistuisi, jos toiminta keskitettäisiin samaan koulurakennukseen. Lisäksi fyysisesti yhteisessä rakennuksessa opetusryhmien koon tasaaminen olisi helpompaa, valinnaisuus toteutuisi pa-

remmin ja yhteisöllisyys toteutuisi sekä oppilaiden että henkilökunnan kohdalla nykyistä paremmin.

Perusopetuksen palvelurakenteen kehittäminen keskikaupungin alueella on riippuvainen lukion toimipaikkaratkaisusta. Jos lukiotoiminta keskitetään, niin silloin perusopetuksen rakenteiden muokkaamiseen tulee enemmän mahdollisuuksia.

Suomenkielisen lukiokoulutuksen yhdistäminen			
Kehittämistoimenpide	Vaikutukset	Tavoitteet	Aikataulu
Kokkolan suomalainen lukio keskitetään yhteen toimipaikkaan	Avaa mahdollisuuksia perusopetuksen palveluverkon uudistamiseen ja lukion monipuoliseen kehittämiseen	Opiskelijavalinta Vetovoima Kurssitarjonta Yhteisöllisyys Taloudellisuus	Valmistelu kouluverkko päätökseen alkaa 12/2016 Yhdistyminen 1.8.2018 Länsipuiston/ KYL:n tiloihin.

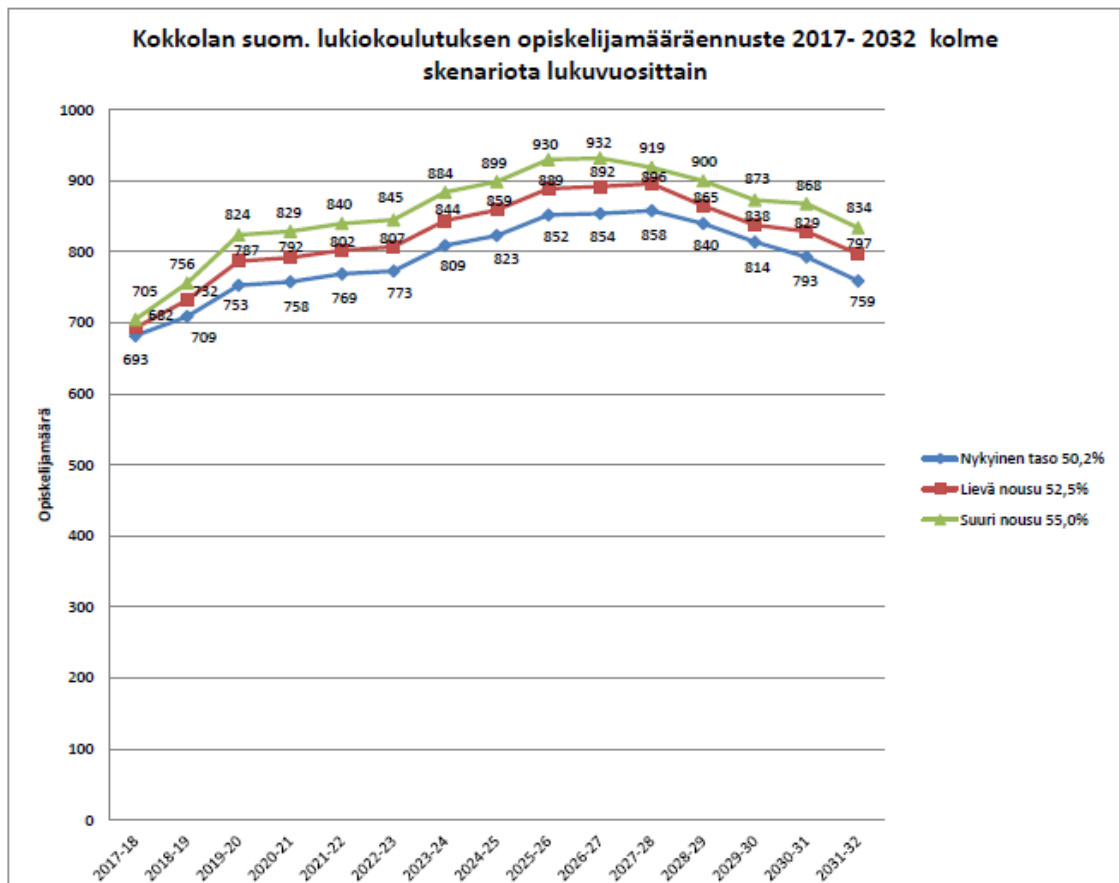
Suomenkielisen lukiokoulutuksen yhdistäminen vaatii muutoksia sekä lukion toimintaan että myös perusopetuksen 7-9 luokkien toimintaan. Muutoksen ajankohdaksi 1.8.2018 on realistinen, koska lukion rakennemuutos heijastuu laajalti perusopetuksen 7-9 luokkien toimintaan kaupungin keskustassa ja vaatii myös oppimisympäristöjen uudistamista, joiden suunnittelu ajoittuu alkuvuodelle 2017 ja toteuttaminen koulun lomien ajaksi 2017-2018. Kustannukset tarkentuvat suunnittelun etenemisen myötä. Pitkällä tähtäimellä on muistettava, että lukion opiskelijamäärä todennäköisesti nousee perusopetuksen päättävän ikäluokan suurentuessa 2020-luvulla.

Siinä vaiheessa, kun perusopetuksen väistötilojen tarve päättyy Vingenkadun kiinteistössä, suomalainen lukio saa sieltä lisätiloja käyttöönsä 2020-luvun alkupuolella.

Kokkolan ruotsinkielisen lukion osalta on todettava, että sen toiminta on vahvasti sidoksissa ruotsinkielisen Donnerskan koulun (7-9 lk) toimintaan. Yhdessä vaiheessa suunniteltiin myös suomen- ja ruotsinkielisen lukioiden toiminnan yhdistämistä, mutta esteenä oli ja on edelleen riittävän suuren koulukiinteistön puuttuminen kaupungista. Toisaalta KSG:n kannalta on mielekkäämpää jatkaa verkostoyhteistyötä alueen muiden ruotsinkielisten lukioiden kanssa, josta on vuosien kokemukset ja hyvät tulokset.

Suomalaisen lukion sijoituspaikaksi on aiemmankin valmistelun pohjalta perusteltua, että se tulisi toimimaan Torikatu 41 kiinteistössä, koska se voisi tulevina vuosina käyttää Vingenkadun kiinteistön tiloja lisätiloina.

Kuviossa 1 on esitetty suomenkielisen lukion opiskelijaennuste kolmen eri skenaarion valossa. Ensimmäinen skenario on, että lukioon valikoituu ikäluokasta 50,2 %, joka on nykyinen taso. Toinen skenario on, että lukion vetovoima lievästi nousee 52,5 %:iin ja kolmas, että vetovoima nousee paljon eli 55,0 % ikäluokasta. Laskelman pohjana ovat tällä hetkellä (2016) peruskoulussa olevat ikäluokat ja alle kouluikäisten ikäluokat Kokkolassa. Laskelmassa ei ole huomioitu oletettavaa kaupungin asukasmäärän kasvua, ulkomaalais- taustaisten oppilaiden määrän lisääntymistä ja aineopiskelijoita. 4. vuosikurs- sin opiskelijamäärä on vakioitu 20 opiskelijaan, vaikka opiskelijoiden määrä on hieman korkeampi. Kaikki nämä tekijät vielä nostavat opiskelijamäärää, mutta niitä on vaikea arvioida.

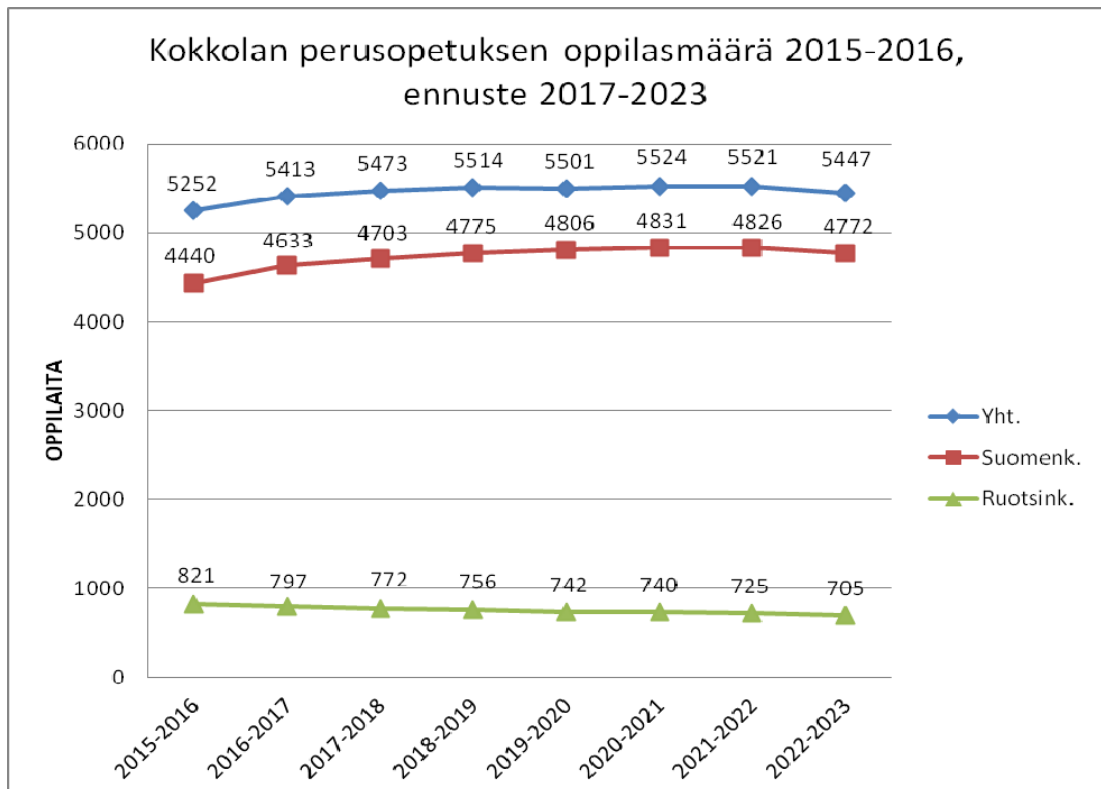
Kuvio 1. Kokkolan suomenkielisen lukiokoulutuksen opiskelijamääräennuste 2017-2032 kolmen skenaarion valossa (nykyinen taso 50,2%, lievä nousu 52,5%, suuri nousu 55,0%)

Nykykehityksenkin valossa näyttää siltä, että lukion opiskelijamäärä ylittää 800 opiskelijan rajan viiden vuoden kuluessa, jolloin Torikatu 41:n koulurakennus käy ahtaaksi siitäkkin huolimatta, että keskiarvorajaa on jo nostettu.

4 Kokkolan perusopetuksen palveluverkon kehittäminen

Kuviossa 2 on ennakoitu perusopetuksen oppilasmäärän kehitystä kokonaisuudessaan Kokkolassa vuosina 2017 - 2023. Ennakointi osoittaa kehitystrendin, mutta siinä on epävarmuustekijöitä, jotka liittyvät kieliryhmäjakoön alle kouluikäisten ikäluokissa. Ennakoinnin tarkkuus heikkenee 2020-luvulle mentäessä, mutta se näyttää kehityssuunnan. Oletettavaa on, että tarkastelujakson lopulla vuosina 2022 - 2023 oppilasmäärä on selvästi kuvion osoittaman kehityksen yläpuolella muuttoliikkeen takia. Näin on tapahtunut kaikkien 2010 – luvulla tehtyjen oppilasennusteiden kohdalla.

Ennusteeseen ei ole yhdistetty Kokkolan kaupungin ennakoitua väestönkasvua eikä esimerkiksi pientalorakentamisen vaikutusta, joka säätelee lapsiperheiden määrän kehitystä kaupungissa, eikä kaupungin eri alueitten oppilasmäärän kehitystä. Lukujen pohjana ovat vain nykyiset oppilasmäärät ja tilastoidut syntyneiden lasten määrät vuoden 2015 loppuun saakka.

Kuvio 2. Kokkolan perusopetuksen oppilasmäärän ennuste vuosille 2016 - 2023

Oppilasmäärän kehityksen pohjana on käytetty tilastotietoja oppilasmäärästä (20.9.2016) ja väestörekisterin tietoja (elokuu 2016) syntyneiden ikäluokista. Tämän mukaan lukuvuoteen 2020 - 2021 mennessä perusopetuksen oppilasmäärä kasvaa noin 111 oppilaalla verrattuna lukuvuoden alkuun 2016 - 2017. Sen jälkeen kasvu näyttää kääntyvän laskuun, mutta oletettavaa on, että muuttoliikkeen vaikutuksesta kasvu jatkuu edelleen 2020 luvulla.

Kasvu kohdistuu suomenkielisen perusopetuksen oppilasmäärään (+ 189 oppilasta). Ruotsinkielinen perusopetuksen oppilasmäärä hieman pienenee (- 57 oppilasta). Tosin oppilaat eivät mene ruotsinkieliseen perusopetukseen juuri sillä tavoin, kun heidät on merkitty väestörekisteritietojen mukaisesti ruotsinkielisiksi. Ruotsinkieliseen perusopetukseen menee vuosittain keskimäärin 14 oppilasta enemmän kuin kielijakautuman perusteella voisi olettaa. Todellinen jakautuma selviää vasta kouluun ilmoittautumisen yhteydessä, kun kaksikielisissä perheissä joudutaan tekemään valinta. Valinnan laillisena perustana on se, että oppilaan tulee hallita koulun opetuskieli riittävän hyvin.

Tarkemmin kaupungin oppilasmäärän kehitys myös alueittain selviää Kokkolan perusopetuksen oppilasmääräennusteesta 2016 **liitteessä 1**.

Perusopetuksen toteutunut oppilasmäärä Kokkolan kaupungin eri alueilla vuosina 2000 -2016 on **liitteessä 2**.

4.1 Perusopetuksen ratkaisut tukemaan yhtenäistä perusopetusta

Valtakunnallisesti perusopetuksen kehittäminen on edennyt yhtenäisen perusopetuksen ja yhtenäiskoulujen perustamisen suuntaan. Kokkolassa toiminnallisesti saman katon alla koko perusopetuksen ajan on mahdollista saada opinpolku vain Isokylän monitoimitalossa, jossa on valmius myös 7-9 luokkien opetukseen (tällä hetkellä erityisopetusta vuosiluokilla 1-9) ja Torkinmäelle vuonna 2017 valmistuvassa päiväkodissa ja peruskoulussa. Hallinnollisesti Lohtajan koulu ja Lohtajan kirkonkylän koulu sekä Marttilan koulu ja Lucina Hagmanin koulu toimivat yhtenäisen perusopetuksen puitteissa mm. tilankäytön ja hallinnon puitteissa.

Suomenkielisen lukiotoiminnan keskittämisen jälkeen avautuu mahdollisuus perusopetuksen uusien rakenteiden käyttöönottoon. Se edellyttää kuitenkin hyvää suunnittelua niin pedagogiikan kuin henkilöstösuunnittelun suhteen.

Torkinmäen päiväkodin ja koulun valmistumisen jälkeen Hakalahden kouluun vapautuu muutamaksi vuodeksi oppilaskapasiteettia ennen kuin Halkokarin alueen kasvu täyttää sen. Se antaa mahdollisuuden tasata oppilasmääriä niin, ettei Kiviniityn yläkoulu kasva lähes 670 oppilaan suuriseksi.

Pitkällä aikavälillä voitaisiinkin suunnitella oppilasvirtoja niin, että yhä useampi peruskouluyksikkö toimisi esiopetuksen ja perusopetuksen 1-9 luokkien kouluina. Tällä tavoin voitaisiin myös vastata kasvaviin oppilasmääriin kanta-Kokkolan alueella.

Kokkolan perusopetusalueiden oppilasmäärän kasvu on suurinta Itäreitien alueella, jossa on tällä hetkellä (10.9.2016) yhteensä 1 311 oppilasta. Itäreitien kolme suomenkielistä koulua Halkokari (1-6 lk), Jokilaakso (1-6 lk) ja Hakalahden (7-9 lk) tulisi peruskorjata 2020-luvulla, koska ne osittain tai kokonaankin tulevat rakennusteknisen elinkaaren päähän.

Itäreitien oppilasmääräkehityksestä (+ 243 oppilasta vuoteen 2022 mennessä) johtuen kouluilla on myös laajennustarpeita, vaikka Torkinmäen koulun ja päi-

väkodin valmistuminen hieman helpottaa tilannetta. Ratkaisuksi Itäreitän alueille voidaan kehittää sellaista vaihtoehtoja, joissa koulujen toiminta ja oppimisympäristöt muutetaan esiopetuksesta koko perusopetuksen kattavaksi yhtenäiskouluiksi sekä Hakalahden ja Jokilaakson koulujen toiminta yhdistetään uudisrakennuksen myötä 2020-luvulla. Yhtenäiskoulut tuovat mahdollisuuksia pedagogiikan kehittämiseen ja lisäksi lisäävät taloudellista tehokkuutta ja tuottavuutta.

Suomenkielisen perusopetuksen kehittäminen yhtenäiskouluja luomalla			
Kehittämistoimenpide	Vaikutukset	Tavoitteet	Aikataulu
Kokkolan suomalaisen lukion keskittämisen jälkeen Länsipuiston koulun (7-9 lk) oppilaita ohjataan Hakalahden ja Kiviniityn kouluihin. Tarvittaessa myös Iso-kylän ja Torkinmäen kouluihin	Ensi vaihe, josta jatketaan oppilaaksisotto-alueiden (1-9 lk) uudelleen muodostamiseen kanta-Kokkolan alueella	Perusopetuksen yhtenäisyyden vahvistaminen Opinpolun yhtenäisyys Yhteisöllisyys Taloudellisuus	Valmistelu kouluverkko-päätökseen alkaa 12/2016 Ensimmäinen vaihe alkaa 1.8.2018
Hakalahden ja Jokilaakson koulujen tilatarpeet yhdistetään ja uudisrakennuksessa koulutilat esiopetukselle ja perusopetukselle 1-9 lk	Oppilaaksisotto-alueiden (1-9 lk) uudelleen muodostamiseen Itäreitän alueella	Perusopetuksen yhtenäisyyden vahvistaminen Opinpolun yhtenäisyys Yhteisöllisyys Taloudellisuus	Toinen vaihe alkaa 2022, kun Hakalahden ja Jokilaakson koulujen uudisrakennus valmistuu
Halkokarin koulun peruskorjauksen yhteydessä koulutilat esiopetukselle ja perusopetukselle 1-9 lk	Oppilaaksisotto-alueiden (1-9 lk) uudelleen muodostamiseen Itäreitän alueella	Perusopetuksen yhtenäisyyden vahvistaminen Opinpolun yhtenäisyys, Yhteisöllisyys Taloudellisuus	Kolmas vaihe alkaa 2024, kun Halkokarin koulun peruskorjaus ja laajennus valmistuu

4.2 Perusopetuksen 1-6 vuosiluokkien kouluverkon tiivistäminen ja kehittäminen

Vastaavasti vuosiluokkien 1-6 koulujen toiminnassa tulee etsiä uusia ratkaisuja. Kouluverkon tiivistämistä edellyttää myös Chydeniuksen koulun hankkeen toteuttaminen. Tässä taloudellisessa tilanteessa ei ole perusteltua ylläpitää

pieniä kouluyksiköitä, joiden oppilaat voitaisiin sijoittaa uusiin ja laadukkaimpiin oppimisympäristöihin. Alun perin Chydeniuksen koulun esiselvityksessä (2015) ratkaisuvaihtoehdoksi esitettiin, että Chydeniuksen koulun valmistuttua kaksisarjaisena kouluna, sen toimintaan yhdistettäisiin Rödsön ja Vittsarin koulut. Laajan keskustelun jälkeen tämä ratkaisu on taloudellisesta ja koulujen pitkän tähtäimen kehittymisen kannalta hyvä ratkaisu. Näiden koulurakennusten ylläpitäminen ja pitkällä tähtäimellä eteen tuleva peruskorjaus ei ole kokonaistaloudellisesti järkevää.

Kyrkbackenin koulun esiselvitystä on jatkettu vuonna 2016 kouluverkkokäsittelyn pohjalta. Jatkotyön yhteenvedona työryhmä (2016) esittää, että Kyrkbackenin koulun toiminta yhdistetään Villan kouluun laajentamalla sitä joko nykyisen rakennuksen kylkeen tai erillisellä lisärakennuksella. Opetus- ja kasvatustaloutta on hyväksynyt tämän ratkaisun periaatteellisena ratkaisuna jatkovalmistelun pohjaksi. (§ 107 27.10.2016)

Kouluverkkosuunnitelman (2015) tavoitteena oli laatia suunnitelma peruskouluverkon tiivistämisestä. Seuraavassa on laadittu suunnitelman vaihtoehto 4:n pohjalta toimenpide-esitykset kokonaistaloudeltaan optimaaliseksi kouluverkon tiivistämisesitykseksi vuoteen 2020 mennessä. Tiivistämisen lähtökohtana on, että ylläpidettävän kouluyksikön vähimmäisoppilasmäärä nostetaan nykyisestä 32 oppilaasta 48 oppilaaseen. Käytännössä tämä merkitsee kahden opetusryhmän kokoisten kouluyksiköiden lakkauttamista ja yhdistämistä lähimpään naapurikouluun.

Lisätietoja koulusuunnittelun taustoista, toimenpiteistä ja vaikutuksista löytyy vuoden 2015 kouluverkkoselvityksestä sekä Yksipihlajan, Chydeniuksen, Kyrkbackenin ja Peltokorven koulujen esiselvityksistä.

1-6 vuosiluokkien koulut	Toimenpide
Chydenius	Uudisrakennus valmistuu vuonna 2019
Kyrkbacken	Ei peruskorjausta, toiminta lakkaa ja oppilaat siirretään Villan kouluun, jonka laajennetut tilat ovat käytössä vuonna 2019
Rödsö	Toiminta lakkaa, oppilaat siirretään Chydeniuksen kouluun vuonna 2019
Såka	Toiminta jatkuu, muuttuu 3-opettajaiseksi 2021 mennessä
Villa	Muuttuu 2-sarjaiseksi, kun Kyrkbackenin alueen oppilaat siirtyvät kouluun 2019
Vittsar	Toiminta lakkaa, oppilaat siirretään Chydeniuksen kouluun

	vuonna 2019
Öja	Toiminta lakkautusuhan alla, oppilaat siirretään myöhemmin Chydeniuksen kouluun. Muutos vaatii tarkkaa toiminnallista ja talousvaikutusten arviointia. Arvioidaan uudelleen vuonna 2019, kun Chydeniuksen koulu valmistuu ja tarvittaessa uudelleen vuonna 2022
Alaviirre	Toiminta lakkaa 1.8.2017 oppilasmääräennusteen perusteella ja yhdistetään Lohtajan kirkonkylän kouluun
Rahkonen	Toiminta lakkaa 1.8.2017 ja yhdistetään Veikko Vionojan kouluun yhteisen oppilasmääräennusteen perusteella
Ykspihlaja	Koulu toimii Vingenkadun kiinteistössä. Koulun tilaa arvioidaan uudelleen mm. kun Kvikant-Koivuhaka-Ykspihlajan alueen kehitys on edennyt (kaavoitus). Mikäli koulutilat toteutetaan, on hanke tarkoituksenmukaista toteuttaa päiväkotihankkeen kanssa yhdessä (54-60 paikkaa), jolloin nykyisistä vuokratiloista luovutaan.
Peltokorpi	Oppilasmäärän kasvusta johtuen nykyinen vuokraparakki korvataan suuremmalla 1.8.2017 alkaen ja koulu järjestää kyydityksen lähikoulujen liikuntasaleihin sisäliikuntaa varten

4.3 Ratkaisujen taustalla vaikuttavat tekijät ja erityiskysymykset

Alaviirteen koulun yhdistäminen Lohtajan kirkonkylän kouluun ei oppilasmääräennustejakson alkuvaiheessa toisi opetusryhmien koon takia opetuksen henkilöstösäästöjä lainkaan. Tehostumista tapahtuisi vuosina 2018-2019, kun Kirkonkylän alueella oppilasmäärä kasvaa ja vastaavasti Alaviirteen alueella oppilasmäärä pienenee. Koulussa olisi kuusi opetusryhmää ja esiopetusryhmä. Ryhmäkoot olisivat lähes optimaalisia.

Rahkosen koulun yhdistäminen Veikko Vionojan kouluun perustuu arviointiin koulurakennuksen kuntoluokasta ja tilojen toimivuudesta. Veikko Vionojan koulussa on tehty peruskorjaus (806 htm²) ja laajennus (740 htm²) vuonna 2002. Vionojan koulussa ei ole kertynyt korjausvelkaa lainkaan, kuntoluokka on hyvä (yli 90%) ja tilat ovat ajanmukaiset.

Rahkosen koulussa kuntoluokka on 57,51 % ja korvausvelkaa oli vuonna 2015 kertynyt 482 998 euroa FCG:n laskelman mukaan. Yleinen tavoite on, että rakennusten kuntoluokka olisi 75 %, joten Rahkosen koulurakennus jää sen alle ja selvästi alle Veikko Vionojan koulun kuntoluokan. Näin ollen Veikko Vionojan koulutilojen käyttö merkitsee, että jatkossa tiloihin ei tarvitse tehdä

peruskorjausta lähivuosikymmeninä. Vionojan koulu on myös esteetön koulu ja hieman suurempi (1 546 htm²) kuin Rahkosen koulu (1 499 htm²)

Koulujen yhdistäminen edellyttää kokonaistaloudellista arviointia siten, että lähtökohtaisesti kaikki kaupungin toiminnot Rahkosen koululla on arvioitava uudelleen. Rahkosen monitoimitalolla toimii koulun lisäksi varhaiskasvatuksen yksikkö, kirjasto sekä liikuntapalveluita (liikuntasali).

Öjan koulun kohdalla palvelurakenteen muutos vaatii tarkkaa toiminnallista ja talousvaikutusten arviointia. Tarkoituksena on arvioida tilanne uudelleen vuonna 2019, kun Chydeniuksen koulu valmistuu ja sen jälkeen tarvittaessa vuonna 2022 uudelleen. Taustalla on koulurakennukseen ja siihen liittyvän kyläkeskuksen tulevaisuus. Vaikka oppilasmäärän perusteella koulun toiminta voitaisiinkin lakkauttaa, niin tulee ottaa huomioon, että aiemman toteutumattoman oppilasmääräarvion takia koulukiinteistön peruskorjaukseen ja laajennukseen on investoitu huomattavasti eli yhteensä yli 1,0 miljoonaa euroa vuosina 2004 - 2013. Koulussa ei ole omaa ruokalaa eikä liikuntasalia, vaan ne on vuokrattu kylätalolta, jota ylläpitää kyläyhdistys. Yhdistys voisi joutua kestämättömään taloustilanteeseen, jos koulu lakkautetaan. Kokkolan kaupunki on antanut omavelkaisen takauksen Öjan kyläyhdistyksen velkojen vakuudeksi.

Ykspihlajan koulun ja päiväkodin hankkeen osalta on valtuusto tehnyt rakentamispäätöksen kokouksessaan 22.12.2015 / 86 §.

Työryhmän enemmistön kannan mukaan ratkaisut Ykspihlajan koulun ja päiväkodin hankkeen suhteen jäivät avoimiksi, eli koulu jatkaa toimintaansa Vingenkadulla ja Ykspihlajan päiväkotit jatkaa toimintaansa osuuskunnan vuokratiloissa. Kun suunnitelmat Koivuhaan asuntoalueen laajentumisesta Kvikantin alueella tulevat ajankohtaisiksi, tulee Ykspihlajan koulun ja päiväkodin rakennushanke uudelleen arvioitavaksi. Siihen saakka Ykspihlajan koulu toimisi Vingenkadun kiinteistössä ja oppilasmäärän kehittymistä seurataan Koivuhaan-Ykspihlajan alueella.

Ykspihlajan koulun yhdistämisestä Koivuhaan kouluun keskusteltiin, mutta siihen liittyy sekä toiminnallisia että pedagogisia haasteita ja riskitekijöitä. Mikäli Ykspihlajan koulun oppilaat yhdistetään Koivuhaan kouluun, on Koivuhaan koulua laajennettava lisärakentamisella.

5 Vingenkadun kiinteistö perusopetuksen väistötiloina sekä lukion ja varhaiskasvatuksen tilaresurssina

Vingenkadun kiinteistöstä on muodostunut monitoimitalo, jossa on väistötiloiksi soveltuvia opetustiloja, nuorisopalvelujen tilat, museon hallinnon tilat sekä opetuspalvelujen oppilashuollon henkilöstön tilat.

Kyrkbackenin koulu on toiminut kevästä 2014 Vingessä ja Ykspihlajan koulu syksystä 2014 alkaen. Jos Kyrkbackenin koulu jäisi tähän kiinteistöön pysyvästi, Vingenkadulle jäisi edelleen perusopetuksen väistötiloiksi tai lukiotoiminnan tilaresurssiksi vajaat 2 000 htm². Kyrkbackenin koulun esiselvityksen

jatkotyössä 2016 tuli optimaaliseksi ratkaisuksi koulun tilatarpeen yhdistäminen Villan kouluun ja opetus- ja kasvatustilakunta vahvisti tämän jatkovalmistelun periaatteeksi (§ 107 27.10.2016).

Varhaiskasvatukseen käyttöön Vingekadun kiinteistöstä parhaiten sopisi E-osa, jossa tällä hetkellä on Ykspihlajan koulu väliaikaisesti. Päivähoitopaikkoja tuohon osaan sopisi noin 80, mutta se edellyttäisi toiminnallisia muutoksia tiloihin, esim. sisäänkäyntien osalta eteistiloihin sijoitettavia kuraeteisiä ja kuivatustiloja.

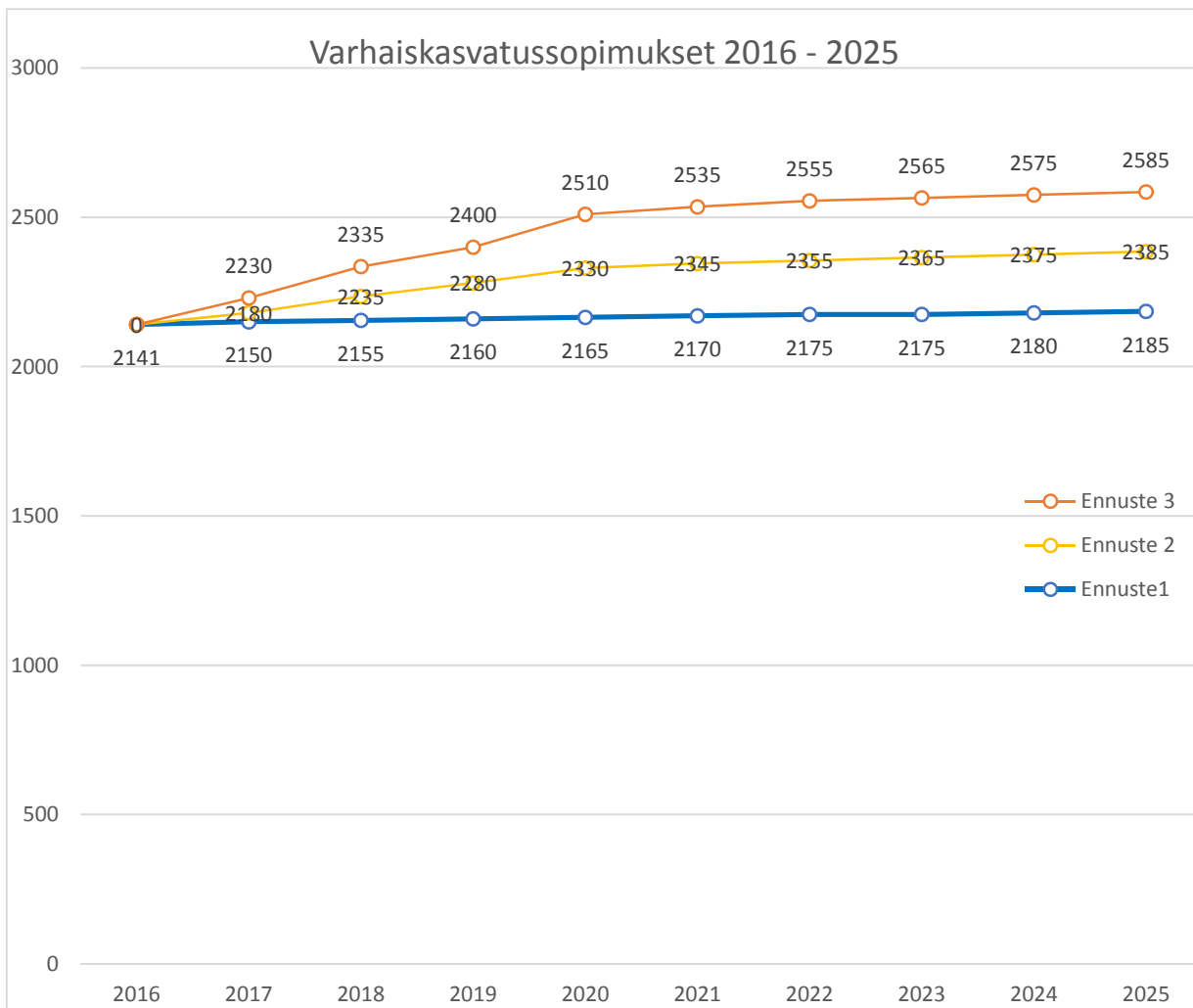
Jos Vingenkadun kiinteistöissä toimisi kolmen tai neljän ryhmän päiväkotit, tarkoittaisi se 54 - 84 paikkaa. Kiinteistöön jäisi silti väistötilakäyttöön ja lukion tilaresurssiksi noin 180 oppilaan tilat. Tosin peruskoulun yläluokkien toiminta aineluokkajärjestelmässä vaatii enemmän tilaa kuin 1- 6 luokkien luokanopettajajärjestelmän mukainen opetustoiminta.

Tulevaisuutta ennakoitaessa on selvää, että Vingenkadun kiinteistön tiloja tarvitaan jatkossakin perusopetuksen väistötiloiksi. Vingen tilat ovat helpommin käyttöön otettavissa, laadukkaampia ja taloudellisempia kuin parakkikoulutilat. Osa koulujen peruskorjauksista tai laajennushankkeista on kuitenkin suoritettava niin, että koulujen vanhat tilat ovat käytössä rakennusvaiheen aikana.

Tällä hetkellä (12/2016) näyttää siltä, että vaikka Vingenkadun tiloja tarvitaan väistötiloiksi myös Rytimäen koulun ilmastointikorjausten ajaksi (11/ 2016 – 2/2017), niin lisäksi niitä saatetaan tarvita myös Länsipuiston koulun sisäilmaa parantavien korjauksien ajaksi joidenkin Länsipuiston ryhmien käyttöön vuosina 2017 - 2018.

6 Varhaiskasvatuksen palveluverkon kehittäminen

Varhaiskasvatustalvelujen palveluverkkojen arviointi ja kehittäminen on erittäin haasteellista. Varhaiskasvatustalveluiden käyttö on huoltajille täysin vapaaehtoista ja siksi vaikeasti ennakoitavissa. Tällä hetkellä Kokkolassa nuoremmissa ikäryhmissä käytetään vähemmän varhaiskasvatustalveluja kuin valtakunnassa keskimäärin. Lapsen lähestyessä esiopetusikää (4-5 v.), osallistutaan myös Kokkolassa enemmän varhaiskasvatukseen, mutta kuitenkin alle valtakunnallisen keskiarvon. Esiopetukseen osallistuminen (6 v.) on uuden lainsäädännön mukaisesti velvoittavaa.

Kuvio 3. Kokkolan varhaiskasvatuksen lapsimäärän ennuste vuosille 2017 – 2025

Kuviossa 3 on kuvattu mahdollinen varhaiskasvatussopimusten määrän kasvu. Ennuste 1 on laadittu erittäin maltillisen kasvun mukaan. Nykyinen määrä kasvaa hiukan tai pysyy melkein ennallaan. Nykyisten varhaiskasvatuspaikojen tehostaminen riittää. Ennuste 3 kuvaa valtion talousarviossa 2016 olevan yli 4 –vuotiaiden lasten ikäluokan osallistumista varhaiskasvatukseen 95 %:sti vuoteen 2020 mennessä. Ennuste 2 on keskimääräinen ennuste, jossa noin 80 % yli neljävuotiaiden ikäluokasta osallistuu varhaiskasvatukseen. Ennusteet eivät sisällä mahdollista kotihoidon tuen muutosta. Ennusteet 2 ja 3 vaativat varhaiskasvatukseen lisätilaa ja uusien yksiköiden suunnittelua.

Varhaiskasvatuksen käyttöä on uudella lailla rajattu niin, että jokaisella lapsella on oikeus vanhempainrahakauden jälkeen varhaiskasvatukseen ainakin 20 h/vko. Työstä tai opiskelusta johtuen oikeus on laajempi. Tämän muutoksen vaikutusta ei tällä hetkellä pystytä arvioimaan, vaan se nähdään myöhemmin.

Valtakunnallisesti on ollut esillä kotihoidon tuen muutokset huoltajille. Muutoksen vaikutusta on vaikea ennakoida. Mikäli kotihoidon tukea aletaan jakaa huoltajien kesken, lapset saattavat tulla yhä nuorempina varhaiskasvatuksen palveluiden piiriin.

Muutoksilla opetuspalveluiden palveluverkkoon on vaikutusta varhaiskasvatuksen palveluverkkoon. Siksi on tärkeää huomioida kokonaisuuksia.

Kaikki muutokset tulee arvioida kokonaisuuksina lukiokoulutuksesta aina varhaiskasvatukseen saakka. Varhaiskasvatuksessa samoin kuin muissakin palveluissa tulisi päästä suurempiin kokonaisuuksiin, koska pienet yksiköt ovat kalliita ylläpitää. Suuremmissa yksiköissä on selkeitä synergiaetuja pienempiin yksiköihin verrattuna.

Koska varhaiskasvatuspalvelu on lähipalvelua, tarkastellaan varhaiskasvatusta tässä asiakirjassa lähipalvelujen näkökulmasta.

Lohtajan alue

Varhaiskasvatus on Lohtajalla saanut lisätilaa päiväkodin yhteyteen vuoden 2016 alusta. Tällä on pystytty vastaamaan laajentuneeseen tarpeeseen sekä lakkauttamaan yksi väliaikainen ryhmäperhepäiväkoti. Esiopetus on siirtynyt jo aikaisemmin päiväkodilta koululle.

Esiopetuksen tulee jatkaa koululla siitäkin huolimatta, että Alaviirteen koulu yhdistettäisiin Lohtajan kirkonkylän koulun yhteyteen. Koulun tiloissa tulee huomioida esiopetuksen ja siihen liittyvän varhaiskasvatuksen tilojen vaatimukset. Yksi luokkatila ilman jakotiloja ei ole koskaan hyvä ratkaisu. Esiopetuksen pysymistä koululla puoltaa myös juostava koulunaloitus.

Marinkaisten osalta varhaiskasvatus järjestetään kahdella ryhmäperhepäiväkodilla. Esiopetus toimii koululla. Jos koululta vapautuu tiloja, pitää tarkastella varhaiskasvatuspalvelujen mahdollista sijoittumista koulun tiloihin.

Kälviän alue

Kälviän alueen osalta varhaiskasvatuspalveluja täytyy tarkastella kokonaisuutena. Kun Peltokorven koulun viereen tulee lisätilana parakit, siirtyy esiopetus 1-2 luokkien yhteyteen ja näin päiväkodille tulee noin 14 lapsen lisätila. Tällä toimenpiteellä voidaan luopua Kälviällä (kirkonkylä) yhdestä ryhmäperhepäiväkodista (8 paikkaa). Tämä linjaus on hyväksytty opetus- ja kasvatustalouksessa Peltokorven koulun esiselvityksen käsittelyssä (§ 107 27.10.2016).

Vuodelle 2018 on kaupungin talousarvioon esitetty investointimäärärahaa Pajulinnun päiväkodin laajentamiseksi. Tällä toimenpiteellä voidaan luopua mahdollisesti kahdesta ryhmäperhepäiväkodista, mutta vähintään yhdestä (12 paikkaa). Huoltajien tarve varhaiskasvatuspalveluille ratkaisee lopullisen ryhmäperhepäiväkotien lakkauttamisen.

Kirkonkylän esiopetus jatkuu Pajulinnun päiväkodin vieressä. Tässä pystytään hyödyntämään parhaiten synergiaedut esim. henkilöstön osalta.

Ullavan alue

Ullavassa on varhaiskasvatuksella yksi päiväkoti (21 paikkaa) Veikko Vionojan koululla ja yksi ryhmäperhepäiväkoti (12 paikkaa) Rahkosen koululla. Esiope-
tusta järjestetään molemmilla kouluilla.

Mahdollinen Rahkosen koulun yhdistämisen Veikko Vionojan kouluun ei pitäisi aiheuttaa varhaiskasvatuspalveluille uudenlaisia järjestelyitä Vionojan koululla. Mahdollisen yhdistymisen johdosta ratkaistavaksi jää, onko varhaiskasvatus-
palvelua Rahkosessa ollenkaan.

Rahkosen osalta on erilaisia vaihtoehtoja. Rahkosessa on kaupungin omis-
tuksessa oleva rivitalo, josta voitaisiin järjestää varhaiskasvatukselle tilat.

Jos Vionojan koululle tarvitaan yhdistämisen vuoksi lisätilaa, on tarkasti arvioi-
tava, kenelle lisätilat osoitetaan. Varhaiskasvatuksen näkökulmasta Vionojan
koululla on nykyisellään erittäin toimivat ja hyvät tilat varhaiskasvatukselle.

Ydinkeskusta ja eteläinen alue

Kaupungin keskustassa varhaiskasvatus on saanut uusia tiloja. Ulkometsän
päiväkoti ja Isokylän päiväkoti (2015) ovat tulleet tarpeeseen ja näin on voitu
sulkea toimintoja väliaikaisissa tiloissa ja vastata laajentuneeseen palvelutar-
peeseen. Syksystä 2016 lähtien ei Pikiruukissa ole käytetty vanhan upseeri-
kerhon tiloja, jotka toimivat aiemmin väliaikaisina varhaiskasvatustiloina.

Opetuspalveluiden investoinneissa ja niiden suunnitteluissa varhaiskasvatus-
palvelujen viranhaltijat ovat olleet mukana. Tämä on ollut tärkeää, koska silloin
päästään tekemään kokonaistaloudellisia ratkaisuja.

Ykspihlajan päiväkoti toimii tällä hetkellä ulkopuolisissa vuokratiloissa. Esiope-
tus toimii koulun kanssa Vingen tiloissa. Varhaiskasvatuksen suunnitelmat on
tehty yhdessä opetuspalveluiden kanssa. Mikäli koulu rakennetaan, niin silloin
varhaiskasvatuspalvelut suunnitelman mukaisesti olisivat mukana tässä uu-
dessa kiinteistössä. Mikäli uutta rakennusta ei rakenneta, on vaihtoehtona jat-
kaa nykyistä vuokrasopimusta tai suunnitella varhaiskasvatusta Vingen, jo-
hon tehtäisiin varhaiskasvatukselle käyttökelpoiset tilat.

Koivuhaassa varhaiskasvatuksella on Peurankadun, Koivuhaan, ja Lumikon-
kolon päiväkodit. Lumikonkolon päiväkoti on pieni, yhden ryhmän päiväkoti,
josta voitaisiin luopua. Tämä edellyttäisi, että Koivuhaan päiväkodista esiope-
tuksessa olevat lapset siirtyisivät koulun kanssa samoihin tiloihin. Tämä tukisi
myös joustavaa koulun aloitusta. Tällä ratkaisulla päiväkodista vapautuisi tilo-
ja varhaiskasvatuksen käyttöön ja Lumikonkolon päiväkoti voitaisiin sulkea.

Halkokarilla on päiväkoti ja esiopetusta. Esiopetus järjestetään ulkopuolisissa
vuokratiloissa Merituulen kiinteistössä. Halkokarin koulun remontoinnin ja pe-
ruskorjauksen yhteydessä tulisi tilat järjestyä myös esiopetukselle.

Jokilaakson koulun yhteydessä on esiopetusta. Jokilaakson koulun ratkaisussa tulee huomioida myös esiopetuksen tilat.

Ruotsinkielisellä puolella varhaiskasvatuspalvelujen edustajat ovat olleet mukana Chydeniuksen ja Kyrbackenin hankkeiden esiselvityksissä.

Chydeniuksen osalta esiopetuksen tulee mahtua uusiin tiloihin. Tämä tarkoittaa sekä Chydeniuksen että Vittsarin esiopetusta, jossa on Rödsön ja Vittsarin alueen lapset. Rödsössä ei ole järjestetty esiopetusta viime vuosina. Chydeniusta suunniteltaessa olisi hyvä huomioida mahdollinen varhaiskasvatuksen tilatarve. Jos Chydeniuksen koulun yhteyteen samaan kiinteistöön rakennettaisiin varhaiskasvatukselle 3 - 4 ryhmälle tilat, voitaisiin pienistä ja epäkäytännöllisistä, pedagogisesti haasteellisista yksiköistä luopua. Mikäli varhaiskasvatukselle ei tule tilaa Chydeniuksen koulun hankkeeseen, niin siinä tapauksessa tilaa tulisi varata saman verran Vingenkadun kiinteistöstä, jotta pienten yksiköiden toiminta voitaisiin yhdistää ja pienet yksiköt sulkea.

Kyrbackenin koulun yhdistämisessä Villan koulun yhteyteen pitää muistaa varata esiopetukselle tarvittavat tilat.

Öjan koulun mahdollinen siirtyminen tarkoittaa varhaiskasvatuksessakin Öjan alueen uudelleen arviointia. Öjan koulun vieressä kylätalossa toimii varhaiskasvatuksella yksi ryhmä sekä esiopetus. Jos koulu siirtyy tai yhdistyy Chydeniuksen koulun kanssa, niin silloin pitää esiopetuksen ainakin siirtyä mukana. Muun varhaiskasvatuksen kanssa onkin sitten haasteellista, koska silloin Öjaan jää pieni yksikkö, jonka ylläpitäminen ei ole taloudellisesti järkevää. On pohdittava, loppuvatko varhaiskasvatuspalvelut Öjasta koulun mahdollisen siirron myötä vai säilytetäänkö lähipalvelu.

Varhaiskasvatuksen kannalta on oleellista, miten erilaiset ratkaisut etenevät esimerkiksi Vingenkadun kiinteistön tiloissa. Jos Vingelle tulee varhaiskasvatusta, niin silloin voidaan mahdollisesti enemmänkin pienempiä yksiköitä lakkauttaa. Varhaiskasvatuspalvelut tarkastelee myös palvelujen käytön kehittymistä ja sillä perusteella voidaan tarvittaessa pieniä yksiköitä sulkea.

Varhaiskasvatuspalvelut, esiopetus ja 1-6 vuosiluokkien koulut yhdessä /Toimenpide	Vaikutus varhaiskasvatuspalveluihin
Chydenius uudisrakennus valmistuu 2019	<i>huomioitava esiopetustilat</i>
Kyrkbacken toiminta siirretään Villan koulun yhteyteen 2019	<i>huomioitava esiopetustilat</i>

<p>Rödsö</p> <p>toiminta lakkaa 2019</p>	<p><i>ei vaikutusta varhaiskasvatukseen</i></p>
<p>Såka</p> <p>toiminta jatkuu, muuttuu 3-opettajaiseksi 2021 mennessä</p>	<p><i>ei vaikutusta varhaiskasvatukseen, Sokojan kylätalolla on ostopalvelupäiväkoti</i></p>
<p>Villa</p> <p>muuttuu 2-sarjaiseksi, kun Kyrkbackenin alueen oppilaat siirtyvät kouluun</p>	<p><i>huomioitava esiopetustilat</i></p>
<p>Vittsar</p> <p>toiminta lakkaa, oppilaat siirretään Chydeniuksen kouluun 2019</p>	<p><i>esiopetus loppuu myös, tilat Chydeniukselta</i></p>
<p>Öja</p> <p>toiminta lakkautusuhan alla, arvioidaan uudelleen vuonna 2019 kun Chydeniuksen koulu valmistuu ja tarvittaessa vuonna 2022</p>	<p><i>esiopetus siirtyy, jos koulu siirtyy, muu varhaiskasvatus vaatii kokonaispohdinnan</i></p>
<p>Alaviirre</p> <p>toiminta lakkaa 1.8.2017/2018 ja yhdistetään Lohtajan kirkonkylän kouluun</p>	<p><i>ei vaikutusta varhaiskasvatukseen, muistettava kuitenkin, että Lohtajan kirkonkylän koululla pitää olla jatkossakin tilat esiopetukselle</i></p>
<p>Rahkonen</p> <p>toiminta lakkaa 1.8.2017/2018 ja yhdistetään Veikko Vionojan kouluun yhteyteen</p>	<p><i>vaatii pohdinnan varhaiskasvatuksen palveluista Rahkosessa</i></p>
<p>Ykspihlaja</p> <p>koulutilat toteutetaan päiväkotihankkeen kanssa yhdessä, paikkamäärä kolmen ryhmän verran eli 54-60 lasta ja nykyisistä vuokratiloista luovutaan. Toistaiseksi Ykspihlajan koulu toimii väistötiloissa Vingenka-</p>	<p><i>Työryhmän enemmistön esitys on että Ykspihlajan koulu jatkaa toimintaansa Vingenkadulla, näin ollen Ykspihlajan päiväkotijatkaja jatkaa osuuskunnan vuokratiloissa.</i></p> <p><i>Mikäli koulurakennus toteutetaan, on hanke toteutettava päiväkotihankkeen kanssa yhdessä, päiväkotipaikkamäärä kolmen ryhmän verran 54 - 60 paikkaan. Nykyisistä vuokrati-</i></p>

dun kiinteistössä	<i>loista luovutaan: edullisempi, koska hoitopaikkakohtainen kustannus laskee ja turvallisuus paranee.</i>
Peltokorpi oppilasmäärän kasvusta johtuen nykyinen vuokratilakorvaus suuremmalla 1.8.2017 alkaen ja koulu järjestää kyydityksen lähikoulujen liikuntasaleihin sisäliikuntaa varten	Peltokorven päiväkodille tulee yksi ryhmätila lisää koulun laajennuksen yhteydessä (6-8 paikkaa lisää). Yksi 8-paikkainen ryhmäperhepäiväkoti voidaan lakkauttaa 1.8.2017 alkaen. Hoitopaikkakohtainen kustannus laskee

Varhaiskasvatuksen lyhyen välin suunnitelman mukaan vuonna 2017 suljetaan kolme pientä yksikköä: ryhmäperhepäiväkodit (Bamsebo, Kapuntupa, Tiitiäinen) 1.8.2017 alkaen. Niiden varhaiskasvatus pystytään järjestämään olemassa olevissa yksiköissä. Kielikyöpyryhmät tullaan siirtämään 1.8.2017 alkaen Falanderinkadulta Pikiruukin päiväkodille. Falanderinkadun kiinteistöön suunnitellaan avointa varhaiskasvatusta ja/tai subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden mukaista (20 h/vko) toimintaa. Osasta kaupungin järjestämästä leikkikenttätöiminnästä luovutaan ja annetaan muille mahdollisuus järjestää toimintaa leikkikentillä, (esim. kolmas sektori).

Keskustassa toimii myös Kokkolan ainut ympärivuorokautinen päiväkotit Länspuiston päiväkotit. Se toimii ulkopuolisissa vuokratiloissa, vanhusten palvelutalo ja toimintakeskus Tervakartanon kanssa, samassa kiinteistössä. Myöhemmässä vaiheessa tulee tämänkin tilan osalta pohtia tarve, käyttö ja tulevaisuus. Tämän hetken lainsäädännön mukaan vuorohtoa on kuitenkin järjestettävä.

Varhaiskasvatuspalvelut	Toimenpide
Koivuhaan päiväkotit	Esiopetuksen siirtyminen koulun kanssa yhteisiin tiloihin, Lumikonkolan päiväkodin lakkauttaminen, kun siirtyvät Koivuhaan päiväkodille
Halkokari	Koulun peruskorjauksen yhteydessä tilat myös esiopetukselle, luovutaan Merituulen kiinteistön vuokratiloista
Jokilaakso	Huomioitava esiopetukselle tilat muutoksen yhteydessä
Pajulinnun päiväkotit (Kälviä)	Pajulinnun päiväkotit rakennetaan lisärakennus, kaksi ryhmää (35 - 48 paikkaa) päiväkodin yhteyteen (käy-

	tössä 1.8.2018). Mahdollisesti jopa kaksi ryhmäperhepäiväkotia (24 paikkaa) voidaan lakkauttaa 1.8.2018 alkaen.
Kaupungin keskustan ryhmäperhepäiväkodit	Kaupungin keskustan kolme ryhmäperhepäiväkotia (Kapuntupa, Tiitiäinen (Torikatu 23) ja Bamsebo (Hakalahdenkatu 83) lakkautetaan 1.8.2017 alkaen. Uudet tilat Torkinmäelle 1.1.2017 alkaen.
Vingen tilojen käyttö	Jos tiloihin tulee varhaiskasvatusta, voidaan luopua joistain pienistä keskikaupungin yksiköistä tai Vingen tilat vaihtoehtoisesti Ykspihlajan päiväkodin tiloiksi 2020 alkaen, koska vuokrasopimus päättyy 2019.

7 Toimenpiteiden talousvaikutusten arviointi

Kouluverkkosuunnitelmassa (2015) on arvioitu palveluverkkomuutosten talousvaikutuksia ja lisäksi niitä on arvioitu peruskouluhankkeiden esiselvityksissä. Seuraavassa taulukossa on laskelmat palveluverkkomuutosten talousvaikutuksista eri toimenpiteiden mukaisesti kustannuserittäin.

7.1 Toimenpiteiden talousvaikutukset henkilöstömenoihin

Suomenkielisen lukiokoulutuksen yhdistäminen		
Kehittämistoimenpide	Vaikutukset henkilöstömenoihin	Aikataulu
Kokkolan suomalainen lukio keskitetään yhteen toimipaikkaan	Kurssikehitys: - 10 vvh / 30 000 €/v Muut henkilöstösäästöt 20 000 €/v	Yhdistyminen 1.8.2018 Länsipuiston/ KYL:n tiloihin.

Lukiokoulutuksen osalta tarvitaan vielä täsmentäviä laskelmia, arviot ovat alustavia ja suuntaa-antavia. Suomenkielisen lukion palvelurakenne muuttui

1.8.2016, kun Lucina Hagmanin lukio lakkautettiin ja perustettiin yksi suomenkielinen lukio, jolla on kaksi toimipistettä, Länsipuisto ja Kiviniitty.

Lukioverkon muutoksesta ennakoitiin saatavaksi yhteensä 290 00 euron toimintamenojen leikkaukset. Leikkaukset toteutuvat vielä vuosien 2017 ja 2018 aikana asteittain ja ne tulevat olemaan ennakoitua suurempia. Edellä esitetyt vaikutukset henkilöstömenojen leikkauksiin tulevat vielä aikaisempien leikkauksien lisäksi.

Suomenkielisen perusopetuksen kehittäminen yhtenäiskouluja luomalla		
Kehittämistoimenpide	Vaikutukset henkilöstömenoihin	Aikataulu
Kokkolan suomalaisen lukion keskittämisen jälkeen Länsipuiston koulun (7-9 lk) oppilaita ohjataan Hakalahden ja Kiviniityn kouluihin. Tarvittaessa myös Iso-kylän ja Torkinmäen kouluihin.	Yhdistämisellä voidaan kompensoida tulevien vuosien oppilasmäärän kasvusta johtuvaa ryhmämäärän kasvua.	Ensimmäinen vaihe alkaa 1.8.2018 Tarkempi suunnittelu alkaa keväällä 2017.
Hakalahden ja Jokilaakson koulujen tilatarpeet yhdistetään. Uudisrakennuksessa koulutilat esiopetukselle ja perusopetukselle 1-9 lk.	Yhdistämisellä voidaan kompensoida tulevien vuosien oppilasmäärän kasvusta johtuvaa ryhmämäärän kasvua. Suuremmassa yksikössä tuki-palvelut ovat taloudellisempia.	Arvio vuosi 2022 Hankkeen esiselvitys tehdään vuonna 2017.
Halkokarin koulun peruskorjauksen yhteydessä koulutilat esiopetukselle ja perusopetukselle 1-9 lk	Kustannukset pysyvät samalla tasolla. Suuremmassa yksikössä tuki-palvelut ovat taloudellisempia.	Tämä vaihe alkaa 2024, kun edellinen suuri hanke valmistuu. Hanke tulee kuitenkin vielä arvioida erikseen. Hankkeen esiselvitys tehdään vuonna 2017.

Edellä olevat muutokset ovat niin suuria (vaikutukset n. 2 500 perusopetuksen oppilaaseen), että ne vaativat yksityiskohtaisemman tila- ja henkilöstösuunnitelman, jotta kustannuksia voidaan arvioida. Kuitenkin kustannukset ovat ainakin tukipalvelujen osalta alempia nykyistä suuremmissa yksiköissä. Noin 400 - 500 oppilaan peruskouluissa saavutetaan tila- ja tukipalvelujen kustannusten osalta optimaalinen taso.

Esiopeutus ja 1-6 vuosiluokkien koulut / Aikataulu	Vaikutukset henkilöstömenoihin
Chydenius – Rödsö - Vittsar 2019 koulut yhdistyvät	Tuntikehys: - 54 vvh / 136 000 € Muut henkilöstösäästöt: 41 500 €
Såka muuttuu 3-opettajaiseksi 2021 mennessä	Tuntikehys: - 24 vvh / 55 800 €
Villa – Kyrkbacken koulut yhdistyvät 2019	Tuntikehys: - 24 vvh / 55 800 € Muut henkilöstösäästöt: 48 500 €
Öja lisäaika vaikutusten arviointiin vuoteen 2022 saakka	Tuntikehys: - 52 vvh / 114 400 € Muut henkilöstösäästöt: 14 200 €
Alaviirre- Lohtajan kirkonkylä 1.8.2017 koulut yhdistyvät	Tuntikehys: - 30 vvh / 72 000 € Oppilasmäärän pieneneminen Alaviirteen alueella tehostaa tuntikehystä vaiheittain Muut henkilöstösäästöt: 16 600 €
Veikko Vionoja- Rahkonen 1.8.2017 koulut yhdistyvät	Tuntikehys: - 31 vvh / 74 200 € Muut henkilöstösäästöt: 42 600 €

Varhaiskasvatuksen vastuualue ilman esiopetusta	Henkilöstösäästöt yhteensä vuositasolla: 237 600 €
--	---

(vvh-lyhenne tarkoittaa vuosiviikkotuntia)

7.2 Toimenpiteiden vaikutus kiinteistö-, kuljetus-, ruoka- ja tukipalvelujen menoihin

7.2.1 Kiinteistökustannukset

Kokkolan kaupungin tavoitteellinen toimitilasuunnitelma on valmistunut 22.5.2014. Kaupunginhallitus käsitteli 31.8.2015 § 424 kiinteistöjen salkutus-ten päivityksen, tilannekatsauksen sekä jatkotoimet. Tässä selvityksessä todetaan mm. että sivistystoimen käytössä olevat tilat ovat 57 % koko kaupungin toimitilojen kokonaishuoneistoalasta. Kaupungin on kriittisesti suhtauduttava tilojen käytettävyyteen, tilatehokkuuteen ja tilojen terveellisyyteen ja turvallisuuteen.

Salkutuksessa on linjattu osa koulukiinteistöistä salkkuun 5 eli lisäselvitettävät rakennukset osana kouluverkkoselvityksen tuloksia. FCG Konsultointi Oy:n laatimassa selvityksessä Perusopetuksen kouluverkkosuunnitelma 7.9.2015 on esitetty kohdassa 6.5. *Johtopäätös vaihtoehtoista*, että tarkasteltuja vaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia analysoimalla nousee vaihtoehto 4 kokonaistaloudeltaan optimaaliseksi kouluverkon tiivistämisesitykseksi. Tämä johtopäätös on pääsääntöisesti sama kuin tilapalvelujen käsitys kustannustehokkaasta kouluverkosta.

Kouluverkkosuunnitelmassa optimaalisen kouluverkon tiivistämisesityksenä on todettu mm, että Kyrkbackeniin ei tehdä peruskorjausta, toiminta siirretään joko Vingen tiloihin tai oppilaat ohjataan Villan ja Chydeniuksen kouluun. Rödön, Vittsarin, Öjan, Alaviirteen ja Rahkosen toiminta lakkaa. Ykspihlajan kouluun ei investoida.

Villan koulu (3261 ha-m²) peruskorjattiin ja laajennettiin v. 2011 – 2012 yhteensä n. 5,1 M€ investointina (1570 €/ha-m²). Kyrkbackenin koulun toteutusvaihtoehdot on vertailtu Esiselvitys Kyrkbackenin koulu 2016 – esiselvityksessä (Opetus- ja kasvatuslautakunta 27.10.2016). Kokonaistaloudellisesti edullisimmaksi vaihtoehdoksi osoittautui Kyrkbackenin toiminnan siirtyminen Villan koulun yhteyteen rakennettavalla n. 600 hy-m² laajennuksella, jonka kustannusarvio on n. 1,7 M€. Tämä vaihtoehto osoittaa konkreettisesti 2-sarjaisen koulun tilatehokkuuden: tässä laajennuksessa ei tarvitse huomioida esim. liikunta-, keittiö- ja ruokailu- eikä teknisen työn tiloja. Vuosina 2014 – 2016 toteutuneiden uudishankkeiden investointikustannusten neliöhinta vaihtelee 1900 – 2100 €/ha-m² riippuen hankkeen laajuudesta. Toteutuneiden kohteiden perusteella voidaan todeta, että mitä isompi hankkeen edullisempi neliöhinta.

Chydeniuksen koulun rakentaminen 2-sarjaisena uudisrakennuksena on kustannuksiltaan hankkeen elinkaaren aikana edullisempi kuin pienemmän 1-sarjaisen yksikön rakentaminen. Vanhojen, jopa yli 100-vuotiaiden, pienten yksiköiden korjausvelka on iso ja lähitulevaisuudessa on odotettavissa perus-

korjaustarve. Rakennusten muunneltavuus nykyvaatimusten mukaisiksi oppimisympäristöiksi on haastavaa. Pienten yksiköiden osalta kiinteistön huolto- ja hoitokustannukset ovat korkeat käyttäjämäärään nähden.

Yleisesti on todettava, että pelkkä investointikustannuksen vertailu ei takaa kustannustehokasta ratkaisua. Hyvä suunnittelu mahdollistaa tilatehokkuuden ja toiminnallisuuden lisäksi myös kustannustehokkuuden kiinteistönhoidossa. Suunnittelukustannukset ovat 0,1 yksikköä rakennusinvestoinnista, jota kuvataan 1 yksikkönä. Elinkaaren aikana kiinteistön huolto-, tekniikka- ja korjauskustannukset muodostavat n. 5 yksikön osuuden. Toiminta, joka kiinteistössä tapahtuu, on n. 400 – 500 yksikön arvoinen. Todelliset säästöt tulevat vain suunnittelemalla pitkälle tulevaisuuteen toimivia laajempia yksiköitä. Kustannustehokkuuteen oppimistilassa päästään toteuttamalla mahdollisimman tehokasta monikäyttötilaa, koska silloin vältetään vähäkäyttöisten tai turhien tilojen makrokustannukset.

Kouluverkkoselvityksen kustannusvaikutuksia on arvioitava myös pienten koulujen kuntoluokan ja viimeaikoina tehtyjen investointien pohjalta. Iso korjausvelan määrä ja kuntoluokka kertovat kiinteistön korjauspaineesta lähiaikoina, mutta korjausvelka ei huomioi toiminnallisuuden ongelmia eikä kiinteistönhoitoon liittyvien kustannusten määrää. Öjan koulun kiinteistön osalta on otettava huomioon v. 2004 - 2013 tehdyt laajennus- ja peruskorjausinvestoinnit yht. n. 1 M€. Koulu on hyväkuntoinen ja kytköksissä kylätalon lämmitysjärjestelmiin. Koulukiinteistön elinkaariajattelussa toiminnan lakkauttaminen tässä tilanteessa ei ole taloudellista, vaikka oppilasmäärä on pieni.

Tyhjillään olevien koulujen osalta on selvitettävä ensisijaisesti kiinteistöjen myyntimahdollisuudet. Vanhojen koulurakennusten purku ei ole ensisijainen tavoite.

Liitteessä 3 on esitelty tilakustannukset koulujen ja päiväkotien osalta kohteittain.

7.2.2 Kuljetuskustannukset

Koulukuljetuksiin vaikuttaa oleellisesti lukujärjestysten suunnittelu ja se, kuinka monta eri alkamis- ja päättymisaikaa kouluissa on.

Kokkolassa on juuri aloitettu joukkoliikenteen kehittämissuunnitelma. Hankkeessa ovat mukana kaupungin eri toimialat. Palveluverkkomuutokset otetaan huomioon tässä selvityksessä.

Liitteessä 4 on esitelty koulukuljetusten kustannusvaikutuksia eri vaihtoehdoissa.

7.2.3 Puhtaus- ja ruokapalvelukustannukset

Siivouskustannusten merkittävin menoerä ovat työvoimakustannukset (n. 90%). Siivous suunnitellaan ja työvoimatarve kohteissa määritellään mitoitusohjelman avulla, käytännön muuttujat huomioiden. Työaikaan ja työvoimaresurssitarpeeseen vaikuttavia merkittäviä muuttujia ovat kiinteistöjen toiminnan luonne, tilatyypit, tilojen koko, tilojen kalusteaste, pintojen kunto ja niiden likaisuus.

Työtä suunniteltaessa kohteeseen määritetään myös työssä tarvittava apuaika, jonka suuruuteen vaikuttavat käytössä olevat siivouksen huoltotilat, tilojen sokkeloisuus ja siivouskoneiden käyttömahdollisuus. Apuaika-% vaihtelee ylläpitosiivouksessa 8 – 15% välillä.

Mikäli työntekijä siirtyy työpäivän aikana työkohteesta toiseen, hänelle maksetaan siirtymisestä matkakorvaus ja siirtymään tarvittava aika (vaatteiden vaihto ja matka-aika) on työaika.

Hyvin suunnitelluissa ja hyväkuntoisissa kiinteistöissä pinnat ovat helposti puhdistettavia, työ sujuvaa ja työntekijää mahdollisimman vähän kuormittavaa. Pinta-alaltaan isommissa yksiköissä työntekijöitä on yleensä enemmän kuin yksi, mikä helpottaa työn suunnittelua esim. sairauspoissaolotilanteissa.

Edellä mainituista seikoista johtuen voi todeta, että neliömäärältään isommat kiinteistöt ovat myös siivouksen näkökulmasta kustannustehokkaita. Kiinteistöjen siivouksen neliöhinnat pienissä yksiköissä voivat olla kaksinkertaiset verrattuna neliömäärältään isompaan kohteeseen (esim. Isokylän monitoimitalossa koulun osalta m²-hintaa on 1,6 €/m² ja m²-teho on vastaavasti 268m²/h ja Chydenius, Rödsö, Vittsar 2,4€/m²/kk ja neliötehot ka 188m²/h.)

Ruokapalvelun kustannusrakenne on seuraava: henkilöstökulut n. 56 %, palvelut n. 8 %, aineet ja tarvikkeet n. 35 %, toimiston vuokra ja muut kulut 1 %.

Ruokapalvelun aluekeittiöverkosto on kattava Isokylän-, Lucina Hagmanin ja Torkinmäen aluekeittiöiden valmistuttua. Aluekeittiöinä toimivat myös mm. Lohtajan, Halkokarin, Koivuhaan, Kiviniityn, Länsipuiston ja Donnerskan koulujen keittiöt, sekä sote-puolella Honkaharjun, Tervakartanon, Leporannan, Lepolan ja Hopijakummun aluekeittiöt.

Aluekeittiöt (tuotantokeittiö) valmistavat suuria annosmääriä (n. 1000- 2000 annosta/päivä), omaan yksikköön ja lähialueen palvelukeittiöihin, näin ollen toiminta on tehokkaampaa kuin valmistus monessa pienemmissä yksiköissä.

Palvelukeittiöt (tarjoilukeittiö) valmistavat aamupalan päivähoidon asiakkaille ja laittavat ruoan tarjolle ja pesevät astiat ruokailujen jälkeen. Osassa palvelukeittiöitä keitetään esimerkiksi perunat ja muut lisäkkeet tai lämmitetään pihvit ja valmistetaan välipalat. Kouluissa joissa on myös esiopetusta, keittiövastaa huolehtii aamupalan, lounaan ja välipalan tarjoilusta.

Pienissä palvelukeittiöissä (40-70 lounasta) tarvitaan lähes saman verran työaika suhteessa isompaan palvelukeittiöön (100-150 lounasta). Keittiötyö ei määräydy pelkästään tarjolle laitettavien aterioiden ja tiskattavien astioiden

määristä, vaan jokaisessa keittiössä, niin aluekeittiössä kuin palvelukeittiössä, tehdään tilauksia, joko suoraan toimittajilta tai palvelukeittiöiden osalta myös aluekeittiöltä.

Omavalvonta edellyttää, että elintarviketoimitusten lämpötiloja seurataan ja kirjataan ylös. Myös tarjottavan ruoan lämpötilaa seurataan ja kirjataan säännöllisesti, jotta voidaan taata asiakkaille elintarvikelaadullisesti turvalliset ateriat.

Päiväkodeissa ja kouluissa (Lohtajan kirkonkylän ja Rytimäen koulut), joissa vielä on luokkaruokailua, tarjoiluvaunujen kattaminen ja tyhjentäminen vie oman aikansa. Linjastotarjoilu ruokasalissa säästää sekä aikaa että tiskiä. Astianpesukoneen käynnistäminen, tyhjentäminen ja puhdistaminen vievät saman verran aikaa, oli siinä tiskattu 50 tai 150 asiakkaan astiat.

Keittiön siivous tapahtuu sujuvammin hieman isommassa keittiössä, jossa ei ole niin ahdasta.

Liitteessä 5 on esitelty puhtaus- ja ruokapalvelujen kustannusvaikutuksia eri vaihtoehdoissa.

7.4 Peruskorjauksien säästöt lakkaavista kouluista ja varhaiskasvatuksen yksiköistä

Kouluverkkosuunnitelmassa (2015) todetaan, että kokonaisuutena Kokkolan koulut ovat keskimäärin tyydyttävässä kunnossa, mutta useita kouluja on jo peruskorjauksen/-parannuksen tarpeessa. Jos koulurakennuksien korjausvelkaa haluttaisiin pienentää, niin se merkitsisi 22 kouluhankkeen aloittamista seuraavan 10 vuoden aikana. Eli kahden uuden hankkeen käynnistämistä (perusparannusta-/korjausta, laajennuksia ja uudisrakennusta) vuosittain 10 vuoden ajan.

Koulu- ja varhaiskasvatuksen verkkotarkastelun talousvaikutuksia tutkittaessa tulee myös ottaa huomioon se, kuinka monesta investointikohteesta voidaan luopua, kun tiivistetään verkkoa. Samalla tulee huomioida myös myytäväksi ja uudelleen kaavoittamiseen tulevan tonttimaan tai kaavoitussopimuksen arvo, jos ja kun kaupunki haluaa myydä vapautuvat alueet rakennusmaaksi.

Liitteessä 6 on esitelty mahdollisesti myyntiin tulevien kiinteistöjen jatkosuunnitelmat.

Esiopetus ja 1-6 vuosiluokkien koulut	Säästö peruskorjaustarpeen vähenemisestä	Tulot kiinteistön mynnistä tai maapohjasta
Kyrkbacken	4,9 M€	260 000 – 385 000 €
Rödsö	1,2 M€	40 000 – 60 000 €

Vittsar	2,2 M€	40 000 – 50 000 €
Öja	(1,3 M€, uudishinta)	100 000 – 150 000 €
Alaviirre	1,1 M€ (uudishinta)	10 000 – 20 000 €
Rahkonen	2,7 M€ (uudishinta)	20 000 – 40 000 €
Chydenius		480 000 – 730 000 €
Ykspihlaja		1 ha kaavaton tontti, ei asuinkäyttöön, vaikea arvioida
Varhaiskasvatus: Kapuntupa ja Tii- tiäinen (Torikatu 32)		Ei arvioitu tässä vaiheessa.

7.5 Kokonaisarviot palvelujen ja talouden näkökulmasta pitkällä tähtäimellä

Viime vuosina Kokkolan kaupungin talous on edelleen heikentynyt. Verotulot ja valtionosuudet ovat kehittyneet ennakkoidusti, mutta ne eivät riitä kattamaan nykyistä kustannus- ja palvelutasoa. Merkittäviä, pysyviä muutoksia tuovia rakennemuutosratkaisuja, esim. palveluverkon osalta, ei ole toteutunut koko kaupungin osalta.

Tehdyillä sopeuttamistoimenpiteillä on opetus- ja kasvatustaloutta pystynyt hillitsemään toimintamenojen kasvua, vaikka oppilasmäärät ja lasten hoitosopimukset varhaiskasvatuksessa ovat olleet kasvussa viime vuosina.

Perusopetuksen määrärahat ovat vuoden 2017 talousarviossa 43 496 491 €.

Määrärahat ovat vähentyneet -0,3 % vuoden 2016 talousarvioon nähden. Henkilöstökuluja on vähennetty -2 %. Opetus- ja kasvatustaloutta on tehty lyhyen ja pitemmän aikavälin rakennemuutosesityksiä ja -ratkaisuja. Osa niistä on toteutettu ja osa vaatii edelleen päätöksiä. Perusopetuksen määrärahoista henkilöstökustannukset ovat yhteensä 60,2 % vuoden 2017 talousarviossa. Kiinteistökustannusten osuus talousarviosta on 22,3 %.

FCG Konsultointi Oy:n laatimassa Perusopetuksen kouluverkkosuunnitelmas-
sa on esitetty toimintakulujen toteutumat Kokkolassa ja valtakunnallisia arviota
vuonna 2014.

<http://kokkola.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=20154767-4>

Suunniteltuja varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen palveluverkkojen muutoksia tulee tarkastella palvelujen kehittämisen ja tarpeen sekä talouden näkö-

kulmista. Selvää on myös, että suuret palveluverkkojen karsimiset sivistystoimessa ja vastaavat samaan aikaan tapahtuvat sosiaali- ja terveystoimen palvelujen keskittämiset aiheuttavat seurauksia myös kaupunkirakenteen kehittymiseen. Asutus keskittyy kaupungin keskusta-alueille ja kaukana keskustasta olevat kylät hiljenevät pitkällä tähtäimellä.

Palveluverkon tiivistämisen yhteydessä tulee varata resursseja ja mahdollisuuksia palvelujen laadun kehittämiseen. Toisaalta on nähtävä ne kehittämismahdollisuudet, jotka ovat tarjolla nykyistä suuremmissa yksiköissä. Kaupungin vetovoiman kannalta on keskeistä, että tehtävien ratkaisujen valo- ja varjopuolet ovat sellaisessa tasapainossa, että se takaa myös jatkossa vetoimaiset sivistyspalvelut kaupungin alueella.

Työryhmän toimeksiantona oli ottaa keskeisimmät menoerät tarkasteluun. Talousvaikutuksia on kuitenkin myös sillä, että suuremmat kouluyksiköt ovat joustavia toiminnallisesti sekä ryhmien muodostamisen että henkilöstön koulutuksen kannalta. Tiiviimpi kouluverkko mahdollistaa paremmin koulujen varustamisen ja pienentää myös hallinnollisia kuluja jatkossa. Toisaalta johtamisjärjestelmä hieman nykyistä suuremmissa peruskouluyksiköissä tarjoaa johtamiseen selkeät resurssit virkarehtorijärjestelmän kautta.

Opetuspalvelujen henkilöstökulujen muutoksiin vaikuttaa lukuvuoden käytettävissä oleva tuntimäärä. Tuntimäärät määritellään koulukohtaisesti lukuvuosittain ja siihen vaikuttaa ryhmien määrä, jakotunnit ja oppilaiden erityisen tuen tarpeet.

Tilapalveluille suoritettava vuokra sisältää tilojen käyttökustannukset (kunnosapito, siivous, vesi ja energia), sekä pääomavuokran. Laskennassa on huomioitu se, että sivistystoimi ei maksa jatkossa sisäisiä vuokria tilapalveluille eri vaihtoehdoissa. Pitemmän tähtäimen arvioissa (10 ja 20 vuoden ajalla) ei ole huomioitu lakkautettavien yksiköiden peruskorjaus kustannuksia ja niiden vaikutuksia vuokratason, jos yksiköiden toiminta jatkuisi ennallaan. Uusien investointikustannusten vaikutukset vuokratason on arvioitu vuositasolla.

Kaupunginvaltuusto päätti 12.12.2016 Chydeniuksen koulun uudisrakennuksen suunnittelun ja toteutuksen käynnistämisestä. Rakentaminen toteutetaan ns. taseen ulkopuolisena rahoitusmallina. Rahoitusmallista päätetään myöhemmin. Tarkemmat selvitykset kiinteistömenoista saadaan Chydeniuksen koulun osalta, kun hanke on edennyt suunnitteluvaiheesta päätös vaiheeseen.

Kuljetus- ja ruokapalvelukustannukset on laskettu tämän hetkisen tiedon perusteella. Laskennassa on huomioitu kuljetuskustannusten muutokset eri vaihtoehdoissa, sekä säästöt ruokapalveluiden osalta. Jokaisen yksikön osalta tulee lisäksi muita pienempiä säästöeriä (esim. tietohallinnon kulut, hankinnat, muut keskitetyt toiminnot).

Seuraavassa on tämän hetken arvio palveluverkkomuutosten talousvaikutuksista kustannusryhmittäin. Tarkastelu on tehty vuositasolla ja myös kumulatiiviset vaikutukset 10 ja 20 vuoden ajalla.

Liitteessä 7 on esitelty kustannusvaikutuksia eri vaihtoehdoissa kohteittain.

LIITTEET

(Erillisinä dokumentteina)

LIITE 1: PERUSOPETUKSEN OPPILASENNUSTE 2016

LIITE 2. OPPILASKEHITYS VUOSINA 2000-2016

LIITE 3: TILAKUSTANNUKSET PÄIVÄKOTIEN JA KOULUJEN OSALTA

LIITE 4: KOULUKULJETUKSET, KUSTANNUSVAIKUTUKSET

LIITE 5: PUHTAUS- JA RUOKAPALVELUIDEN SELVITYKSET

LIITE 6: KIIINTEISTÖJEN JATKOKÄYTTÖ/ ARVIO

LIITE 7: YHTEENVETO KUSTANNUSVAIKUTUKSISTA